
SOFYA'DA MÜSLÜMANLARA YÖNELİK IRKÇI SALDIRI-26 MAYIS 2011

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

Erhan TÜRBEDAR, TEPAV Dış Politika Analisti

AVİM, 27 Mayıs 2011 Sofyanın kent merkezi, yakın bir mesafe içinde kilise, cami ve sinagogu barındırdığı için Dini Hoşgörü Üçgenini olarak biliniyor. Ne var ki tam da bu yerde 20 Mayıs Cuma günü, Bulgaristan toplumundaki hoşgörüye gölge düşüren bir olay yaşandı. 16. yüzyılda inşa edilen ve Sofyanın ibadete açık tek camisi olan Banya Başı Camii Cuma, namazı esnasında aşırı milliyetçi Ataka ittifakının çirkin saldırısına uğradı. Camiden gelen sesi susturmaya çalışan Ataka sempatzanları cemaate yumurta, taş ve sopalar fırlatarak fiziki saldırıda bulundu. Olayın daha fazla büyümesini polisin müdahalesi önlediyse de, Ataka faktörü Bulgaristandaki etnik ilişkileri germeye devam ediyor. Değişik aşırı milliyetçi grupların koalisyonundan oluşan Ataka, 2005te yüzde 8,75lik oy oranıyla Bulgaristan meclisine girmeyi başardı. Ataka genel olarak Batıya önyargıyla bakıyor, kapitalizme karşı çıkıyor ve demokrasiye uyum sağlamada zorluk çekiyor. Geçmiş yıllarda Ataka yabancı misyonlara Bulgar askerlerinin gönderilmesine ve ABDnin Bulgaristanda askeri üs kurmasına karşı çıktı, Bulgaristanın NATO, IMF ve Dünya Bankası üyeliğinden çıkmasını talep etti, AB ile ilişkilerin gevşek tutulmasını istedi, Rusya ve Çin ile ilişkilerin ise geliştirilmesini önemsendi. Atakanın önemli özelliklerinden biri de Türk ve Roman azınlığına karşı düşmanca tavırlar sergiliyor olmasıdır. Atakanın azınlıklara karşı düşmanlığını tetikleyen temel unsurlardan biri, Bulgaristanın nüfusuna ilişkin projeksiyonlardır. Örneğin, 2011in başlarında Bulgaristanda gerçekleşen nüfus sayımı, ülkenin nüfusunun 7,35 milyona gerilediğini, 2001 yılına göre Bulgaristan nüfusunun 580 bin kişi kadar azaldığını ortaya koydu. 192 bin kişinin ülkeden göç ettiği, nüfus kaybının geri kalan kısmına ise düşük doğum oranlarının neden olduğu belirtildi. Bazı demografik öngörüler, önümüzdeki yıllarda Bulgaristan nüfusunun azalmaya devam edeceğine, nüfus yapısının ise azınlıkların lehine değişeceğine işaret ediliyor. Bu tür çalışmalar ise başlı başına Atakanın etnik nefretini tırmandırıyor. Türklere ve genel olarak Müslümanlara karşı saldırgan tavırlarına gelince, Atakanın İslam karşıtı bir duruşa da sahip olduğu biliniyor. Ayrıca Ataka her fırsatta asılsız bir şekilde Bulgaristanlı Türkleri dini fanatikler ve terörist olmakla suçluyor.

Ataka lideri Volen Siderov, 1990ların başlarında reform yanlısı Demokratik Güçler Birliğine (UDF) yakın durdu, hatta bu siyasi partinin çıkarttığı Demokrasi isimli günlük gazetenin editörlüğünü yaptı. Ancak zamanla klasik sağ duruştan aşırı milliyetçi bir çizgiye kayan Siderov, Bulgaristanın karşı karşıya kaldığı bütün zorluklar için azınlık toplulukları suçlamaya başladı. Atakanın başına geçtikten sonra ise Siderov Türklerle karşı nefretini daha sesli ve sistematik bir şekilde dile getirmeye başladı. Bununla birlikte Siderov

Bulgaristandaki Türkçe yayınların durdurulması ve ezan sesinin kesilmesi için mücadele ediyor, ayrıca Türklerin isimlerinin Bulgarca isimlerle değiştirilmesi gerektiğini savunuyor. Bulgaristanlı

Türkleri etrafında toplayan Hak ve Özgürlükler Hareketinin ise kapatılmasını istiyor. 2009daki meclis seçiminde Ataka oy oranını yüzde 9,4'e çıkartmayı başarmıştı. Ancak Siderovun uzlaşmaz, otoriter ve zorba kişiliği yüzünden, zamanla Atakadan ayrılanlar oldu. Bunun paralelinde Atakanın halktaki desteği de gerilemeye başladı. Ekim 2011deki yerel ve cumhurbaşkanlığı seçimleri yaklaştıkça ise, Ataka Türk karşıtı üslubunu şiddetlendirmek suretiyle oylarını yükseltmeye çalışıyor. Nitekim Banya Başı camisine yönelik saldırı, Atakanın son dönem eylemlerinden sadece birini oluşturuyor. Yine de Banya Başı olayı, sadece seçim kampanyasının bir uzantısı olarak görülmemelidir. Çünkü bu tür olaylar esasında Türklerle Bulgarları karşı karşıya getirmeyi ve Bulgaristanlı Türkleri korkutmak suretiyle göçe teşvik etmeyi amaçlıyor. Bununla birlikte, Türkiyenin de açık bir şekilde provoke edilmesine çalışıyor. Türk-Bulgar dostluğunun zarar görmemesi adına, Türkiye Atakanın çıkardığı hadiseleri kınamanın ötesine gitmiyor. Bulgaristan Cumhurbaşkanı ve Başbakanı da Banya Başı camiinde Cuma namazı kılan cemaate yönelik saldırıyı kınadı. Ancak Bulgaristanın Ataka konusunda kınama ötesinde adımlar atmasında fayda vardır. Bir başka ifadeyle, Bulgaristan siyasi sahnesinde etnik ve dini nefreti kışkırtan siyasi partilere yer verilmemelidir. Çünkü Ataka var olduğu sürece hem Bulgaristan hem de ABdeki hoşgörü anlayışı zarar görecektir.

Kaynak/Source: